

# Remontti.

**Kokoomusnuorten 15 ajatusta  
tulevaisuuden kunnasta.**

# Sisällys

Vapautetaan kunnat! s. 6

Enemmän kenttiä ja kaukaloita -  
Vähemmän linjapapereita s. 8

Oikeastaan kaiken voi ulkoistaa s. 10

Suomen asenne tehdään kouluissa s. 12

Valta pitää ottaa s. 14

Nuoret mukaan päätöksentekoon! s. 18

Mitä maksaa? Kuntapalveluiden todelliset hinnat auki! s. 20

Jokaiselle hermannelle harrastus s. 22

Kuntapäätäjät ja politiikan tulosvastuu s. 24

Alas virkamiesvalta — pormestarimalli palauttaa  
vallan poliitikoille s. 26

Vaviskaa nimbyt ja byrokraatit – on aika  
vapaan rakentamisen s. 30

Yritykset luovat palvelevan kunnan s. 32

Kaupunkien kasvu vaatii resurssinsa –  
maakuntien kehitysapu lakkautettava s. 34

Varhaiskasvatus on jokaisen oikeus s. 36

Autosi on pian älykkäämpi kuin sinä s. 38

## Esipuhe – Daniel Sazonov

**PITELET KÄSISSÄSI** Kokoomusnuorten kuntavaalipamflettia, jossa 15 liittomme jäsentä ja aktiivia erilaisista taustoista valottaa näkemyksiään kuntien tulevaisuudesta sekä siitä, minkälainen rooli kuntien tulisi mis-säkin asiassa ottaa. Teemojen kirjo tässä julkaisussa ulottuu aina varhaiskasvatuksesta yrittämiseen saakka.

**KUNNAT** elävät suurten muutosten keskellä. Sote-uudistuksen myötä kuntien keskeisimmäksi tehtäväksi nousevat koulutukseen ja alueen elinvoimaan liittyvät kysymykset.

**EMME** tietenkään ole saaneet mahdutettua kaikkia teemojamme yhteen julkaisuun. Se ei olisi mahdollistakaan, sillä jokaisessa kunnassa on omat kysymyksensä ratkaistavinaan. Suurina kaikkia koskettavina kysymyksinä käsittelemme kuitenkin esimerkiksi kaupungistumista, liikenteen murrosta ja nuorten asemaa kuntien päätöksenteossa.

**YHTEISTÄ** kaikille tavoitteillemme on, että puolustamme joka tilanteessa ihmisten mahdollisuuksia työhön, yrittämiseen ja harrastuksiin. Kuntien tulee kannustaa asukkaitaan oma-aloitteisuuteen ja toimeliaisuuteen sen sijaan, että kuntalaisia holhotaan ja passivoidaan erilaisilla säännöillä ja kielloilla.

**AJATUKSENAMME** on nyt tarttua ennakkoluulottomasti suuriin kunnallispoliittisiin trendeihin ja lähteä visioimaan kuntien tulevaisuutta niiden pohjalta.

**Vauhdikasta vaalikevättä kaikille!**

Daniel Sazonov  
Kokoomusnuorten puheenjohtaja



**“Kunnan ideana pitäisi olla  
kuntalaisten itsehallinto,  
eikä palvelutehtaana toimiminen.”  
- Janne Heikkinen**

# 1. Vapautetaan kunnat!

**Suomalainen kuntakenttä on velkaantunut pää-tähuimaavaa vauhtia viimeiset vuodet. Saman verran kuin olemme ottaneet velkaa, olemme köyhtyneet. Suurin osa tästä rahasta on mennyt olemassa olevien rakenteiden rahoittamiseen.**

**KUNTIEN** velkaantuneisuus johtuu usein kuntien lakisääteisistä tehtävistä ja velvoitteista. Kuntien on siis pakollista tuottaa palveluita ja rahoittaa niitä velkarahalla aina tukeutumiseen saakka. Meidän ei tarvitsisi toimia näin.

Kunnan ideana pitäisi olla kuntalaisten itsehallinto, eikä palvelutehtaana toimiminen.

**PERIMMÄISEKSI** ongelmaksi ovat muodostuneet kansanedustajat ja ministerit, jotka ovat kuin alkoholisteja, mutta hyvinvointiholisteja. Hyvinvointiholistit kiistävät ongelmansa; he lupaavat kansalaisille enemmän julkisia palveluita kuin mitä meillä kunnissa on varaa rahoittaa.

Kunnat eivät voi venyä ja paisua mihin kokoon tahansa. Ihmisten loputtomiin palvelutarpeisiin ei pystytä koskaan vastaamaan riittävästi.

**NYKYISIN** kunnissa tarvitaan yhä enemmän lisää yksityisen sektorin työpaikkoja, jotta voimme maksaa julkisen sektorin paisuvat kustannukset.

Kestämätöntä tilannetta voi havainnollistaa siten, että entisaikoina tehtaalla oli töissä 3000 henkilöä ja kunnalla 300. Nyt tilanne on se, että kunnalla on 3000 työntekijää ja tehtaassa 300.

**TILANNETTA** ei ole helpottunut päättäjien hellyyttävä innostuneisuus rakentaa vahvuuksiltaan monimuotoista maata keskusvaltiollisilla ratkaisuilla.

Eduskunnan keskusteluissa törmää usein vaatimukseen, että julkisten palveluiden pitäisi olla yhdenvertaiset asuinpaikasta riippumatta. Koko vaatimus on ainoastaan paperilla kaunis, mutta käytännössä järjetön, eikä ruoki uusia paikallisista vahvuuksista lähteviä innovaatioita.

**VIIME** eduskuntakaudella hallitus avasi keskustelua vapaakuntien mahdollistamisesta. Valitettavasti kunnianhimon taso jäi latteaksi.

Kokeilu haluttiin rajata vain muutamaan vuoteen ja koskemaan ainoastaan muutamia marginaalisia kunnan toiminnan osa-alueita - ilman todellista vapautta ja työrauhaa. Jatkossa linjan on muututtava.

**SUOMEA** tulisi kehittää kohti kunnallisvaltiota, jossa vapailla kunnilla olisi nykyistä huomattavasti laajemmat vapaudet kehittää itseään.

Vapaiden kuntien idean voisi tiivistää siten, että kunnille annettaisiin enemmän vapautta, vastuuta ja joustoa ilman tarkkaa valtakunnan tasolta tulevaa säätelyä.

Hallituksen tai eduskunnan tulisi tyytyä asettamaan kunnille ainoastaan tietyt tulostavoitteet. Vastapainoksi kunnilla olisi vapaus päättää paikallisesti sopivimmat keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Ratkaisumallit on sovittava paikallisten olosuhteiden - ei keskivertokuntien - mukaan.

**TÄLLÄISEN** valtion hallinnon administratiivisen desentralisaation edut ovat selkeät. Mitä enemmän julkisen vallan toimijoita on, sitä lähempänä ne ovat yksittäisiä ongelmia.

Kun kaikki kunnat eivät reagoi samalla tavoin, on ainakin joidenkin niistä mahdollista työstää ja kokeilla ratkaisuja, joihin muut sitten voivat liittyä. Jos kokeilut epäonnistuvat, on aiheutunut vahinko vähäisempi ja yhteiskunnalle helpompi seuraamuksiltaan, kuin mitä yhden keskusvaltiollisen ratkaisun tapauksessa olisi.

**VALLAN** hajauttaminen ja kuntien vapauttaminen sääntelyn kuormasta mahdollistaisi aidosti kuntien erikoistumisen.

Tarvitsemme menestystarinoita kunnista, jotka pystyvät tekemään sen, joka on Helsingin näkökulmasta mahdotonta. Esimerkiksi sopii hyvin Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva Pyhännän kunta, jossa on asukkaita noin 1600 ja työpaikkaomavaraisuus on 130%. Kunta on pieni väkiluvultaan, mutta henkisesti suuri ja avara. Kunnan tiivis rakenne on synnyttänyt lukuisia uudenlaisia teollisia ratkaisuja tehtaineen.

Eikö yhteinen kansalaisvelvollisuutemme ole sallia tällaisten kuntien kukoistus ilman sääntelyn pakkopaitaa?

Janne Heikkinen

Kirjoittaja on Kempeleen kunnanvaltuuston puheenjohtaja ja yhteiskuntatieteiden kandidaatti.

## 2. Enemmän kenttiä ja kaukaloita - Vähemmän linjapapereita

Suomessa on yli 33 000 liikuntapaikkaa. Kuntien rakentamia ja ylläpitämiä näistä on 70-80 prosenttia. Yksityiset liikuntapaikat täydentävät tätä määrää ja mahdollistavat monipuolisen liikkumisen.

**HALLITUSOHJELMAN** tavoitteena on edistää liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta, väestön hyvinvointia, kilpailu- ja huippu-urheilua, lasten ja nuorten kasvamista ja kehittymistä liikunnan avulla.

Liikuntalaki velvoittaa kuntia luomaan edellytykset liikunnalle. Liikuntapalvelut täytyy järjestää huomioimalla erilaiset kohderyhmät. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa kuntien liikuntapaikkarakentamista avustuksilla.

Kuntien liikuntatoiminnan valtionosuudet maksetaan veikkausvoittorahoista valtion urheilubudjetista. Kunnat ylläpitävät liikuntapalveluja vuodessa 800 miljoonalla.

**SUOMESSA LIIKKUMATTOMUUS** maksaa vuosittain 1-2 miljardia euroa suorina ja epäsuorina kustannuksina. Suurimpana menoeränä ovat liikkumattomuudesta aiheutuvat sairaudet, jotka näkyvät terveydenhuollon kustannuksina.

Liikkumattomuus tappaa Euroopassa jo enemmän kuin liikalihavuus. Vain puolet alakoululaisista ja 17 prosenttia yläkoululaisista liikkuu suosittujen mukaan. Sama trendi jatkuu aikuisilla, liikutaan liian vähän. Tähän huoleen täytyy herätä jokaisella tasolla.

**MIKÄ** todella edistää liikuntaa ja mahdollistaa liikunnallisen elämäntavan? Parhaassa tapauksessa liikuntapolitiikka on yhteistyötä valtion, kuntien, seuratoimijoiden, työnantajien ja yksilöiden välillä. Täytyy ymmärtää, että liikunta ei ole vain liikkuvien ihmisten intohimo ja terveysvalistusta.

Valtion tasolla se on useiden ministeriöiden yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään opetusministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön välillä. Liikunnallisen yhteiskunnan rakentaminen on monen tekijän summa. Miten luoda ja rakentaa yhteiskunta, joka tukee liikkumaan?

**JOTTA LIIKUNNAN** luonnetta peruspalveluna saadaan parannettua, täytyy kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus olla kunnossa. Turvalliset kevyen liikenteen väylät ja pyörätiet mahdollistavat työpaikka-liikkumisen ja kannustavat osaltaan omaehtoiseen liikkumiseen. Koulujen ja päiväkotien monipuoli-

sesti rakennetut pihat houkuttelevat lapsia ja nuoria käyttämään niitä.

Lähiliikuntapaikat tukevat liikkumista omalla asuinalueella ja tukevat eri ikäisten ihmisten liikkumista. Viihtyisät ja helposti saavutettavat ulkoilualueet houkuttelevat kaiken ikäisiä ihmisiä. Liikunnan aseman vahvistaminen kaupunkisuunnittelussa olisi tärkeää. Helsingissä kesällä 2016 käyttöön tulleet kaupunkipyörät ja niiden hurja suosio ovat tästä hyvä esimerkki.

**LIIKUNTAPOLITIikka** kunnissa tukee tällä hetkellä erityisesti aktiivista harrastamista. Linjapapereiden mukaisesti seuratoimintaa avustetaan paljon ja tällä keinoin yritetään pitää harrastusmaksut alhaisina ja mahdollistaa eri tuloluokista tulevien perheiden lasten liikkuminen.

Tämä on tärkeää, sillä suurin osa nuorista liikkuu ja harrastaa seuroissa. Seurat tekevät tärkeää työtä. Seurojen ulkopuolella harrastaminen ja arkiliikunta on kuitenkin vähäistä. Yleisövuorot esimerkiksi jäävuoroilla ovat vähäisiä, jalkapallokentät ovat usein varattu seuroille ja ulkoilureittejä ei ole valaistu. Seurojen harjoitukset harvoin täyttävät liikuntasuosituksia yksinään.

Tarvitsemme kuntiin helposti saavutettavia liikuntamahdollisuuksia, jotka houkuttelevat ihmisiä käyttämään niitä. Kuntalaisten mahdollisuudet kaveriporukoiden pipolätkä-, katukoris- ja beachvolleypeleihin täytyy mahdollistaa ja taata. Seurat eivät voi olla ainoa paikka, joissa pääsee peleille ja liikkumaan yhdessä. Liikuntavuorojen jaossa ja liikuntapaikkarakentamisessa tämä olisi syytä huomioida entistä paremmin.

Liikkumisen polarisaatio täytyy katkaista - paljon liikkuvat liikkuvat entistä enemmän ja vähän liikkuvat yhä vähemmän. Liikunnan edistäminen on tekoja, ei sanahelinää linjapapereissa!

**Jonna Temonen**

Kirjoittaja on liikunnan ja terveystiedon opettaja

### 3. Oikeastaan kaiken voi ulkoistaa

**Yleisestä käsityksestä huolimatta ulkoistaminen ja yksityistäminen eivät ole sama asia. Yksityistäminen tarkoittaa omistajuuden siirtämistä julkiselta sektorilta, kuten valtiolta tai kunnalta, yksityissektorille. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi kunnallistekniikan huoltopalveluiden tai ruokahuollon yhtiöittämistä ja myyntiä. Yksityistäminen voi tarkoittaa myös tilannetta jossa aiemmin julkinen palvelu vapautetaan täysin markkinoiden tuotettavaksi.**

**ULKOISTAMINEN** taas puolestaan tarkoittaa sitä tilannetta jossa julkinen tehtävä siirretään ostopalvelulla yksityisen tuottamaksi.

Yksityistämässä julkinen sektori irrottaa palvelusta kokonaan otteensa kun taas ulkoistamisen jälkeinkin ulkoistettu palvelu maksetaan verovaroista, eikä kansalaisen palvelukokemus välttämättä muutu ollenkaan.

**KESKUSTELUN** tarkkuuden kannalta on tärkeää käyttää oikeita termejä. Yksityistäminen terminä kantaa taakkanaan huomattavan negatiivista kaikua, minkä vuoksi termin kuuleva keskustelukumppani nouseekin usein varpailleen.

Oikeiden termien käyttö ja tarkkuus siinä vähentää väärinymmärrysten riskejä ja ei anna esimerkiksi vaaliväittelyssä ylimääräisiä aseita kanssasi eri mieltä olevien käsiin.

**TÄSSÄ KIRJOITUKSESSA** ei voi tuoda esille kaikkia mahdollisia kunnallisen ja yksityisen sektorin yhteistyön muotoja, vaan lähinnä herättää ajattelemaan niitä mahdollisuuksia joita tämä yhteistyö voi tarjota.

**KUN KUNTA** ulkoistaa tuottamia palveluita yksityisen yrityksen tuottamiksi ostopalveluiksi, niin tyypillinen syytös poliittisen kentän vasemmalta laidalta on että oikeisto ulkoistaa ideologisista syistä. Syytös on mieleton!

Tuskin kukaan ideologisista syistä haluaa luoda tulonsiirtojärjestelmän jossa kunnallisia palveluita tuottaville yrityksille siirretään julkisen sektorin keräämää verorahaa. Puhdas populismi on kuitenkin tarinankerronnallisesti erittäin tehokasta.

Kansan syvät rivit kavahtavat ajatusta jossa oikeistolaiset silkkaa pahuuttaan kuppaavat heidän rahojaan joidenkin kasvottomien ylikansallisten yritysten pohjattomiin kassoihin.

**VASEMMISTO** on oikeassa siinä että teoreettisella tasolla kunnan oman tuotannon pitäisi olla verovarojen kannalta tehokkaampaa rahankäyttöä. Julkisen sektorin ei tarvitse tuottaa voittoa omistajilleen, jolloin kaikki taloon tuleva raha voidaan käyttää suoraan tuotettaviin palveluihin.

Tosielämän kokemukset eivät kuitenkaan puola teoriaa. Julkisen sektorin tehotomuus suhteessa yksityiseen palveluntuottajaan johtuu siitä että julkiselta sektorilta puuttuu kannustin toiminnan tehostamisen ja asiakaskokemuksen miettimiseen. Raha kun tulee taloon joka tapauksessa.

**SIKSI** moni kunta onkin päätenyt ulkoistamaan kunnallista palveluntuotantoaan. Suuren yleisön päähuomio on kohdistunut kuntien mittaviin soite-ulkoistuksiin.

Siihen on luonnollisena syynä bisneksen suunnattoman suuri koko. Kuntaliitto on laskenut valtion asettaneen kunnille 535 lakisääteistä tehtävää. Näis-

tä noin puolet ovat sosiaali- ja terveysalan tehtäviä. Sama suhdeluku näkyy myös kuntien budjeteissa.

**SUURET** yritykset ovat vallanneet markkinat suhteellisen käytännönläheisestä syystä. Jo pieninkin kunnan terveydenhuoltopalveluiden tarve on sen verran mittava että kovinkaan pieni yritys ei pysty koko palvelupakettia tarjoamaan.

Erityisesti suuremmissa kunnissa vaatiikin ulkoistusosaamista että projekti voidaan pilkkoa tarpeeksi pieniin osiin jotta kunnan palveluiden ulkoistamisesta syntyisi todellista kilpailua.

Juuri vaadittavan erityisosaamisen vuoksi moni kunta on ulkoistanut jopa ulkoistamisprosessit konsulttitoimistoille.

**TYYPILLISESTI** ulkoistamisprosessi kunnissa noudattelee mitä pragmaattisinta tapahtumakulkua. Tyypillisesti ulkoistuksilla saatetaan pyrkiä esimerkiksi turvaamaan palvelut myös kuntaliitoksen jälkeen.

Joskus ulkoistukseen ajaututaan kuntaa kohtaavien taloudellisten vaikeuksien myötä jolloin on haettava uusia ratkaisuja aiemman tasoisen palveluverkon ylläpitämiseksi. Esimerkiksi sote-palveluiden ulkoistamisen pioneeri Rääkkylä päätyi ratkaisuunsa puhtaasti siksi että Attendo pystyi tarjoamaan kuntayhtymää edullisemman kokonaispalvelut kuntalaisille.

Suuria ulkoistuksia tekevät kunnat ovat usein verrattain pieniä ja ratkaisut nauttivat kunnassa laajaa kannatusta yli puoluerajojen.

**VAIKKA** suurin huomio ulkoistuksissa keskittyykin aina sote-palveluihin niin mahdollisuudet eivät pääty siihen. Jopa yleisempää on kunnille ulkoistaa esimerkiksi teknisiä palveluita tai kouluruokailua.

Nämä eivät kuitenkaan herätä jostain syystä yhtä paljon intohimoja vaikka pohjimmiltaan kyse on täysin samasta ilmiöstä. Oikeastaan kuntien 535 lakisääteisestä tehtävästä ainoastaan koulutukseen liittyvät ovat sellaisia joita kunnalla ei ole automaattisesti laillista oikeutta siirtää eteenpäin.

**KUNTAPÄÄTTÄJÄLTÄ** on odotettava ennakkoloolottomuutta ja kekseliäisyyttä jotta kuntalainen saa parhaan mahdollisen vastineen verorahoilleen.

Jos yksityinen yritys voi kuntaa halvemmalla tarjota palvelutansa joka on vastaava tai parempi kuin kunnalla itsellään, niin kuntapäätäjällä on suoraan velvollisuus vaatia palvelun siirtoa ostopalveluksi.

**Emil Nuutila**

Kirjoittaja on Kokoomusnuorten liittohallituksen jäsen

## 4. Suomen asenne tehdään kouluissa

**Suomen pärjääminen on perustunut pitkälti mahdollisuuksien tasa-arvoon. Tulevaisuuden sivistyskunta ymmärtää, että Suomi tarvitsee käyttöönsä kaiken osaamispotentiaalinsa. Meidän tulee olla valmiita määrittelemään osaaminen laajasti. Kannustavassa yhteiskunnassa arvostetaan työtä ja yritteliäisyyttä välittämisen kautta.**

**MINULLE OSAAMINEN** ei ole ainoastaan PISA-tuloksia. Koulussa on kyse asenteesta. Suomi pärjää vain sillä, että ihmiset haluavat tehdä asioita ja toteuttaa itseään.

Oppimisessa on kyse innostumisesta. Onnistumisen riemu syntyy uskosta itseensä ja omiin mahdollisuuksiinsa. Tarvitsemme positiivista asennetta. Ja asennekasvattajia.

**EN TARKOITTA**, että koulun pitäisi olla huvipuis-to, jossa kaikki on vain ilonkiljahduksia ja riemua. Sinnikkääseen työntekoon kuuluu myös turhautu-

minen, tylsistyminen ja erilaisten tunteiden sietäminen. Ei matkan tarvitse olla helppo - täytyy olla valmis ponnistelemaan tavoitteidensa eteen.

**MITÄ** kuntapäättäjä konkreettisesti voi tehdä? Kuntapäättäjä on vastuussa koulujen olosuhteista.

Mikä merkitys on toiminnallisella koulun pihalla? Kunnissa toteutetaan moni tavoite: liikunnan lisääminen tai sisäisen yrittäjyyden löytäminen. Lopulta kaikki kuitenkin palaa yksilöön.

**EN USKO**, että yksikään hyvä idea on kaatunut rahanpuutteeseen. Koulut ovat jo heränneet uudistuksen tarpeeseen. Uusi OPS tarjoaa askelia uuteen suuntaan.

**MUUTOS KUITENKIN** tapahtuu jokaisessa luokahuoneessa - ei päättäjien visioissa. Minä en voi liikkua toisen puolesta tuntia päivässä.

**VOIMME** kuntapäättäjänä tehdä päätöksiä, jotka edistävät liikkumista.

Huolehdiä, että jokaisessa koulun pihassa on puitteet nuorten omaehtoiselle liikkumiselle, tai pystymme tarjoamaan kuntalaisille harrastusmahdollisuuksia.

**MINÄ** en myöskään voi oppia kenenkään puolesta. Opettajat ovat asennekasvattajia ja itsetunnon vahvistajia. Asennetta Suomi nyt tarvitsee. Sisäisen yrittäjyyden asennetta.

**SUOMEN** tulevaisuus ja osaaminen perustuu vuorovaikutukselle. Ajattelun ja keskustelun taidolle. Ihmisyyttä on ryhmätoiminta. Olla osa yhteiskuntaa.

Se, miten pärjät koulussa ei määritä sitä, miten pärjät elämässä. Ja elämä on pointti.

**MEILLÄ EI** ole varaa päästää yhtäkään lasta läpi sormiemme. Meidän ei tule muuttua yhteiskunnaksi,

jossa kodin vaikutus korostuu koulutuspoliittisissa ratkaisuissa.

Niin kuin opettaja Maarit Korhonen sanoo: "Meillä on jokaisen lapsen kohdalla yhdeksän vuotta aikaa."

**Elina Hölttä**

Kirjoittaja on kasvatustieteiden maisteri ja lukion lehtori

## 5. Valta pitää ottaa

**Yleisessä keskustelussa alleviivataan sitä, kuinka nuorten mielipiteitä tulee kuulla enemmän. Mielestäni kuulemisia pidetään riittävässä määrin, mutta ne tapaavat jäädä kivaneleen tasolle ja tuloksiltaan ponnottomiksi. Oleellisempaa onkin saada nuoret osaksi päätöksentekoa. Jos nuori haluaa todella vaikuttaa asioihin, eikä vain tulla mukamas kuulluksi, niin on hakeuduttava itse päätöksentekijäksi ja otettava valta omiin käsiin.**

**NUORI** aikuinen tarttuu tarmokkaimmin toimeen asettumalla ehdolle kuntavaaleihin. Kunnanvaltuuttuna pysyy informoituna, luo suhteita ja pääsee osaksi päätöksentekoa.

Ensimmäistä kertaa ehdolla oleva pystyy erinomaiseen vaalitulokseen, kunhan suhtautuu vaaleihin vakavasti ja tekee työtä kampanjan eteen. Valittavasti ehdolle asettuminen kiinnostaa harvaa alle 30-vuotiaista, eikä nuoria äänestäjiäkään ole tungokseksi.

**NUORTEN** laajempi osallistuminen ei ole mikään itseisarvo. Se on vain mahdollisuus, johon ei välitetä tarttua. Sukupolvia jakanut Brexit-äänestys oli hyvä kansainvälinen esimerkki – jos ei vaivaudu uurnalle,

niin on turha vinkua lopputuloksesta. Meille yhteiskunnallisista asioista välittävälle nuorille olisi kuitenkin iloinen asia, jos politiikkaan osallistuvien joukko ja siten myös tehtävät päätökset edustaisivat paremmin omaa ikäpolvea.

**ONHAN** maailmassa kiehtovampiakin harrastuksia kuin kunnallispolitiikka. Vaatii luonnetakokoontua eläkeikää lähestyvien viisastelijoiden kanssa lipittämään kunnan termoskahviamuutaman viikon välein toistuvassa tapahtumassa, jota ylväästi kutsutaan yhteisistä asioista päättämiseksi.

Toisaalta monet konkreettiset esteet, kuten opiskelu- ja työelämän kuviot, hankaloittavat yhteiskunnallisesti valvetuneen nuoren osallistumista.

**ONKO** nuorella edes kuntapäätäjäksi vaadittavaa tietotaitoa? Vaalikentillä kohtaamieni ihmisten mukaan kunnalliset luottamustehtävät ovat vaativia. En tiedä, onko kyseessä tosi uskomus vai jonkinlainen kohteliaisuus, jolla yritetään lämmitellä toriteltalla palelevia ehdokkaita.

Tosiasiaa päätöksenteko on luottamushenkilöille varsin yksioikoista, sillä vaativimman työn eli valmistelun tekee joka tapauksessa virkamieskunta.

**KOSKA** demokratia ei valitse pätevimpiä, niin useimmiten on jopa toivottavaa, että asiantuntijanäkemyksiä edustavat virkamiesesitykset kulkevat koko päätöksentekoketjun läpi muuttumattomina.

Nuoren poliitikon alun ei silti tarvitse kainostella, vaan mielipiteiden saa antaa kuulua. Tällöin nimikin tulee kylänraitilla tunnetuksi! Sitä paitsi jos sinun ääni ei kuulu, niin joku sosialisti ottaa tyhjiön haltuun.

**JOS MIELIPITEITÄ** ei ole kopioitu suoraan oman puolueen manifestista, niin puoluerajat ylittävän konsensuksen rakentamiseen on hyvät mahdollisuudet.

Monet kuntapäätäjät toimivat käytännönläheisesti, eivätkä niin välitä puoluepolitiikoinnista. Suurella osalla kuntapäätäjistä onkin taipumus vain harrastella, jolloin ammattimaisella otteella valtaa käyttävä poliitikko saa tehokkaasti muutettua mielipiteitään varsinaisiksi päätöksiksi.

**VALLAN** hankkimista, soveltamista ja säilyttämistä on hyvä harjoitella vaikkapa puolueen nuorisojärjestössä.

Jos kunnallisten asioiden toimittamiseen käytettäisiin yhtä paljon aikaa nuorisojärjestötouhui-

hin ja kuntapolitiikassa harjoitettaisiin edes puolta siitä oveluudesta mitä nuorisojärjestöissä tehdään, niin isänmaamme olisi paljon suuremmillaprosenttiosuuksilla Kokoomuksen hallussa. Joukossa on vahvaa ainesta!

**OLIPA** kyseessä mikä tahansa kunta tai puolue, niin vaalien jälkeinen luottamushenkilökattaus on vanhastaan niin pöhöttyntä, että erinomaisenkin vaalituloksen tehneelle nuorelle voi olla vaikeata vaatia äänisaaliinsa mukaista luottamustehtävää.

Lopuksi pyydänkin kunnallismagnateilta jaloa mieltä sen suhteen, että tulokkaita uskalletaan nostaa vastuullisiin tehtäviin. Heillä on paljon näyttöjä annettavana.

### Juuso Seppälä

Kirjoittaja on 26-vuotias kokoomusnuori ja Heinolan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja.



**“Varhaiskasvatus on todistetusti  
tehokkain tapa varmistaa se,  
ettei kukaan putoa kärryiltä  
ennen kuin on niiden  
kyytiin päässytään.”**

**- Iida Aarnio**



## 6. Nuoret mukaan päätöksentekoon!

**“Nuorissa on tulevaisuus” on jo lähes loppuun käytetty klisee. Useat poliitikot viljelevät sitä ja väittävät edistävänsä nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa, mutta missä ovat tulokset?**

**SUOMESSA ON** yli 1,5 miljoonaa alle 30-vuotiaita, joka vastaa yli neljäsosa Suomenväestöstä. Silti esimerkiksi eduskunnassa alle 30-vuotiaita on vain hieman yli tusina eivätkä nuoret ole sen paremmin edustettuna kuntien päätöksenteossa.

Kun kerran nuorissa on tulevaisuus, mikseivät nuoret ole edustettuna siellä, jossa poliittikalla tulevaisuudesta päätetään?

**ETENKIN** alle 18-vuotialla konkreettiset keinot vaikuttaa ovat erittäin huonot. Tällä hetkellä suurimmassa osassa Suomen kunnista ainoa kanava alle 18-vuotiaille vaikuttaa on nuorisovaltuusto, joka usein toimii varsin heikosti useissa kunnissa.

Monin paikoin asiat ovat vielä huonommin, sillä vain 70% Suomen kunnista on asetettu nuorisovaltuusto, vaikka vuonna 2015 säädetty laki velvoittaa kaikki kaupungit asettamaan nuorisovaltuuston.

On vaikeaa saada nuorta uskomaan mahdollisuuksiinsa vaikuttaa, jos mitään kanavaa vaikuttamiselle ei ole. Siksi nuorisovaltuustojen asemaa Suomessa tulee edistää voimakkaammin.

**SEN PAREMMIN** eivät asiat ole täysi-ikäisilläkään nuorilla. Vuoden 2012 kuntavaalien jälkeen kuntien valtuutettujen keski-ikä oli 50 vuotta ja valtuutetuista vain 6% oli alle 30-vuotiaita.

Numerot ovat surullista katsottavaa varsinkin kun ottaa huomioon, että kunnat päättävät monista nuoria koskettavista asioista: varhaiskasvatuksesta ja koulutuksesta sekä esimerkiksi nuorisotoiminnan ja -talojen rahoituksesta.

Olisi paljon mielekkäämpää, että esimerkiksi uuden nuorisotalon sijainnista olisi päättämässä sellaisia kuntalaisia, jotka oikeasti saattaisivat palvelua käyttää, tai että kunnan koulujen kohtalosta olisi päättämässä sellaisia päättäjiä, jotka olisivat itse käyneet koulua edes muutaman edellisen vuosikymmenen aikana.

**PUOLUEILLA ON** suuri vastuu siitä, millaisia ihmisiä kuntavaaleissa asetuu ehdolle. Siksi olisi todella toivottavaa, että nuorten aktiivointi ei jäisi pelkästään puolueiden nuorisojärjestöjen vastuulle, vaan että myös puolueet pyrkisivät aktivoimaan ja tukemaan nuoria ehdokkaita.

Nuorten heikko edustus puolueiden ehdokaslistoilla johtaa aliedustukseen valtuustoissa, eli osasyllisenä nuorten heikkoon osallisuuteen voidaan pitää myös puolueita. Myös puolueiden tulevaisuus

on paljolti kiinni nuorissa, joten nuorten aktiivoinnista tulisi olla äärimmäisen tärkeää myös puolueille.

**PUOLUEIDEN NUORISOJÄRJESTÖT** kannustavat omia jäseniään lähtemään ehdolle, mutta se ei riitä. Myös muilta nuorisojärjestöiltä, kuten opiskelijajärjestöiltä, tarvitaan panostusta nuorten aktiivointiin. On hyvin tärkeää, että myös sellaiset nuoret jotka eivät vielä ole aktiivisesti mukana puoluepolitiikassa lähtevät ehdolle vaaleihin. Vain niin voimme taata, että kuntien päättäjissä on mukana mahdollisimman paljon nuoria erilaisista taustoista.

Usein nuorisojärjestöissä toimivat nuoret ovat jo valmiiksi kiinnostuneita vaikuttamisesta ja heidät on helppoa motivoida lähtemään myös vaaleihin ehdolle. Valtuustoissa vaikuttavista nuorista on apua myös nuorisojärjestöille!

**KAIKISTA TÄRKEINTÄ** on motivoida nuoret äänestämään, sillä nuorten äänestysaktiivisuus on viime vuosina ollut todella alhainen.

Vuoden 2012 kuntavaaleissa 19-24-vuotiaiden äänestysaktiivisuus Helsingissä oli vain 40 %, kun samaan aikaan yli 70-vuotiaiden äänestysaktiivisuus oli yli 60 %.

Nuorten heikko äänestysaktiivisuus yhdistettynä vanhemman väestön korkeaan äänestysaktiivisuu-

teen johtaa nuorten aliedustukseen valtuustoissa, joka taas on omiaan heikentämään nuorten asemaa kunnissa.

Kuntien valtuustoissa tehdyt päätökset vaikuttavat kaikista eniten suomalaisten elämään, jopa enemmän kuin eduskunnassa tehdyt päätökset.

**SIKSI TOIVON**, että jokainen nuori käyttäisi yhden sunnuntaamupäivän siihen, että kävisi äänestämässä ja vaikuttamassa nuorten hyväksi.

### Matias Pajula

Kirjoittaja on helsinkiläinen lukiolainen ja nuorisolautakunnan varajäsen

## 7. Mitä maksaa? Kuntapalveluiden todelliset hinnat auki!

**Kunnissa tehtyjen kyselytutkimusten tulokset ovat jo vuosikausia kertoneet, että valtaosa suomalaisista haluaa kuntien velkaantumisen loppuvan. Kokoomuslainen ratkaisu kuntatalouden tervehdyttämiseen ja velkaantumisen taittamiseen on perinteisesti ollut markkinoiden roolin kasvattaminen ja korostaminen.**

**Keskeisiä toimenpiteitä markkinatalouden lisäämiseksi kunnissa ovat esimerkiksi palvelu-aloite, palveluseteli, kuntien lakisäateisten tehtävien karsiminen sekä vapaakuntamalli, jossa kunta saisi selvittää, mitä palveluita järjestöt ja yritykset voisivat tuottaa nykyistä enemmän.**

**KAIKKI MARKKINOITA** ja valinnanvapautta lisäävät aloitteet ovat jo itsessään jaloja ja järkeviä, mutta mikä on markkinoiden toiminnan ehdoton edellytys kuntataloudessa, ja oikeastaan kaikkialla? Hintalappu. Luit aivan oikein. Kuntapalveluiden kustannusten läpinäkyvyys on suomalaisella kuntakentällä vielä lapsenkengissään, ja todellisten hintojen avaamisessa sekä kuntalaisten hintatietoisuuden lisäämisessä on vielä runsaasti työtä.

Nykyisellään niin kuntalaisten kuin kuntapäätäjienkin on paikoin jopa mahdotonta saada tietoa yksittäisten palveluiden todellisesta hinnasta. Päätöksenteko palveluiden järjestämisestä ilman tietoa kustannuksista kuulostaa täydellisen absurdilta, mutta se on valitettava tosiasia lähes kaikissa Suomen kunnissa.

**KUNTALAISTEN** palveluistaan maksamat hinnat ovat poikkeuksetta vain murto-osa palveluiden todellisesta hinnasta. Kuntaliiton ja STM:n selvitysten mukaan esimerkiksi lapsen kokopäivähoidon kuukausimaksu vaihtelee noin 20 - 250 euron välillä, kun palvelun todellinen kustannus on noin tuhat euroa kuukaudessa.

Vastaavasti polvinivelleikkauksesta kuntalainen maksaa noin 160 euroa, kun palvelun todellinen hinta on yli 8000 euroa. Kaihileikkauksista kuntalaiset maksavat korkeintaan noin kymmenyksen operaation todellisesta hinnasta.

Palveluiden todellisten hintojen avaaminen saattaisi myös sekä lisätä kuntalaisten arvostusta saamilleen palveluille, että vaatimusta paremmasta laadusta, mikäli kokemus palvelusta ei vastaa palvelun todellista hintaa.

**KUNTATALOUDEN KUSTANNUSTEN** avaaminen olisi keskeinen askel kohti sekä palveluiden hintatason että tuottavuudenkin vertailua. Hintalappu antaisivat veronmaksajalle tärkeää tietoa oman kunnan hintatasosta verrattuna muihin kuntiin, sekä kertoisivat myös kustannusten kehityksestä. Hintojen avoimuus pakottaisi myös kuntapäätäjät pohtimaan terveen kriittisesti kunnan oman tuotannon tuottavuutta, laatua ja hintoja suhteessa kunnan verotukseen ja velkaantumiseen.

**JOTKIN KUNNAT** ovat jo avanneet tietoa ostolaskuistaan avoimen datan muodossa. Ostolaskutietonsa avasi ensimmäisenä suomalaisena kuntana Helsinki vuonna 2014, ja muutamat kunnat ovat seuranneet perässä.

Avoimen datan periaatteen mukaisesti tietoa saa käyttää kuka tahansa, mutta nykyisellään tiedon avaaminen on kunnille täysin vapaaehtoista. Käytännössä tiedon tulisi olla erityisen helposti tarjolla kuntapäätäjille, ja datan tulisi olla helppossa ja visuaalisoidussa muodossa tarjolla kaikille kuntalaisille.

Kunnan talousdatan avaamisesta on myös merkittävää hyötyä esimerkiksi liiketoimintaansa

suunnitteleville yrittäjille. Kun avointa talousdataa olisi saatavilla esimerkiksi kokonaisen maakunnan alueelta, olisi kuntien välinen hintavertailu moninkertaisesti nykyistä helpompaa.

**VERONMAKSAJAN** oikeuksien sekä demokratian toteutumisen näkökulmasta on elintärkeää, että kansalaiset tietävät, mihin kaikkeen kunnat kansalaisilta pakolla kerättyjä veroja käyttävät.

Palveluiden todellisten hintojen avaamisen sekä ostolaskujen avoimen datan tarjoamisen tulisi olla sekä jokaisen kokoomuslaisen kuntapolitiikan agendan, että veronmaksajien etua ja demokratian toteutumista ajattelevan kuntalaisen äänestyskriteerien kärjessä.

**Pessi Marttunen**

Kirjoittaja on Kokoomuksen puoluevaltuuston jäsen

## 8. Jokaiselle hermannelle harrastus

**Vakava huoli nuorten syrjäytymisestä on erityisesti viime vuosina aiheellisesti nostettu esille julkisessa keskustelussa. Asia itsessään ei valitettavasti ole mikään uusi ilmiö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan arviot syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrästä ovat vuosien kuluessa vaihdelleet 14 000:n ja 100 000:n välillä. Todellista lukumäärää on haasteellista arvioida, koska ilmiötä ei ole virallisesti määritelty mitenkään. Tiedetään kuitenkin, että syrjäytymisestä koituu yhteiskunnalle mittavia kustannuksia, ja yksilölle se voi pahimmillaan aiheuttaa niin huono-osaisuutta kuin mielenterveysongelmiakin. Silloin ei nollien lukumäärällä luvussa ole merkitystä – jokainen syrjäytynyt nuori on liikaa.**

**SYRJÄYTYMINEN** on monipolvinen prosessi, jonka ennaltaehkäisyyn ei ole yhtä ratkaisua. Usein ensisijaisena keinona syrjäytymisen ehkäisemiseksi nähdään koulutus ja työ.

Kun lähdetään tekemään ennaltaehkäisevää työtä jo varhaisemmassa vaiheessa, nousevat keskeiseksi keinoksi lasten harrastukset.

**HARRASTUKSET** tarjoavat lapsille mitä parhaimmat mahdollisuudet muun muassa oppia uusia tai-

toja, kehittää itseään, opetella vuorovaikutustaitoja ja kärsivällisyyttä. Ne tarjoavat myönteisiä ihmissuhteita ja luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä yhteisiä normeja. Kaverit ovat lapsille harrastuksissa tärkeitä – ryhmään kuulumisella on kouluikäisille lapsille suuri merkitys.

Yhdessä tekeminen ja uuden oppiminen tarjoavat sellaisia ilon ja innostuksen kokemuksia, joiden tulisi olla jokaisen lapsen saatavilla. Riippumatta siitä, mikä on perheen taloudellinen tilanne.

**NÄIN EI** valitettavasti tällä hetkellä ole. Liian moni lapsi – jopa joka kolmas – joutuu lopettamaan tai jättämään aloittamatta harrastuksen korkeiden kustannusten vuoksi.

Mitä sitten pitäisi tehdä, jotta mahdollisuuksien tasa-arvo toteutuisi nykyistä paremmin, ja pystyisimme antamaan harrastustakuun kaikille lapsille?

**HARRASTUSTAKUUN** toteuttamisessa avainasemassa ovat kunnat ja koulut. Harrastustoiminta tulisi tuoda entistä monipuolisemmin osaksi koulujen iltapäivätoimintaa. Tässä suhteessa yhteistyötä urheiluseurojen ja kulttuuritoimijoiden kanssa voitaisiin parantaa vielä paljon.

Myös lasten omatoimista harrastamista olisi helppo toteuttaa kouluissa, koska tilat ja välineet

niin sählyn peluuta kuin bändikerhoakin varten löytyvät kouluista yleensä jo valmiiksi. Otetaan ne paremmin hyötykäyttöön.

**MUUTKIN HARRASTUSTILAT** kuin koulut ovat usein kuntien omistuksessa, jolloin kunnat voivat myös vaikuttaa niistä perittäviin vuokriin ja maksuihin. Pienituloisten perheiden lapsille ja nuorille pitäisi kohdentaa toimeentulotukea harrastuskustannuksiin kaikkialla Suomessa yhteisen käytännön mukaisesti.

Tämä voitaisiin toteuttaa erillisellä harrastuslaitteilla, joka toimisi palvelusetelin tavoin harrastuskustannuksiin.

**KYNNYSTÄ** aloittaa uusi harrastus voitaisiin maldalta kehittämällä esimerkiksi kirjastojen yhteyteen harrastusvälinelainaamoja, jottei kokeillakseen jotakin lajia tarvitsisi heti hankkia omia välineitä.

Harrastuksiin pitäisi myös päästä mukaan muulloinkin kuin perinteiseen kauden aloitusajakaan eli syksyllä koulujen alkaessa. Avustuksia saavilta järjestöiltä ja urheiluseuroilta tulisi edellyttää esimerkiksi avointen ovien päivien, uusien pelaajien vuorojen ja vastaavien tutustumistilaisuuksien järjestämistä.

**ILMAPIIRIN** tulisi olla sellainen että yhteistyö eri toimijoiden kanssa nähdään luonnollisena ja on tehty helpoksi.

Puretaan tarpeettoman tiukkoja normeja ja arvostetaan urheiluseuroissa ja järjestöissä tehtävää vapaaehtoistyötä enemmän.

Lisätään harrastustoiminnassa rohkeasti yhteistyötä myös eri-ikäisten kesken. Järjestetään vaikkapa musiikki- tai kuvataidekerhoja hyvinvointikeskuksissa niin, että lapset ja ikäihmiset harrastavat yhdessä.

**KOULUT** ja vapaa-ajan palvelut nousevat maankuntauudistuksen jälkeisissä kunnissa yksiksi tärkeimmistä kuntien tehtävistä.

Niinpä kunta politiikka onkin juuri se paikka, jossa voimme tehdä eniten töitä lasten harrastusmahdollisuuksien eteen. Mahdollisuus harrastaa on lapsen oikeus – pidetään huolta, että se toteutuu.

**Anna-Kaisa Kälviäinen**

Kirjoittaja on Varsinais-Suomen Kokoomusnuorten puheenjohtaja

## 9. Kuntapäätäjät ja politiikan tulostuotto

**Kunnallisessa päätöksenteossa törmää aivan liian usein siihen, ettei päätöksenteko ole tehokasta yhteiskunnan kokonaisuhyvinvoinnin kannalta. Liiketaloudellisesti kannattavien hankkeiden tiellä ovat liian usein saamattomat kuntapäätäjät, kireät sääntelynormit sekä ilman selkeää tulostuottoa tai kannustimia toimivat virkamiehet. Taloustieteilijän näkökulmasta mekanismi johtaa runsaisiin hyvinvointitappioihin – yrittäjän näkökulmasta hukattuihin mahdollisuuksiin – kuntalaisen näkökulmasta mm. nouseviin asumiskustannuksiin.**

**OTETAAN ESIMERKKI:** Vuonna 2011 norjalaismiljardööri Arthur Buckhardt ilmoitti hankkeestaan perustaa täysin yksityisellä rahoituksella 32-kerroksisen huippuarkkitehtuuria edustavan loistohotellin Helsingin Jätkäsaareen.

Alkoi virkamiesvalmistelu ja pohdinta siitä, miten hanke olisi parhaiten toteutettavissa. Kituvasta kasvusta kärsivä Suomi oli saamassa kiperästi kaivatun työpaikkoja ja yksityisiä investointeja.

Viimein 2013 kaavamutoksen vaatinut hanke saapui Helsingin valtuuston päätettäväksi. Esitys kaatui yhden äänen erolla.

**HANKE** olisi tuonut rakennusvaiheessa 1500 henkilötyövuotta, useita pysyviä työpaikkoja ja erilaisia verotuloja – niin valtiolle kuin kunnalle.

Lamakuopassa kamppailevan Suomen kontekstissa miljoonainvestointia vastustavien kunnallispoliitikkojen argumentit olivat vähintäänkin

mielenkiintoisia. ”Nyt esitetty torni oli mielestäni kukkoileva, nousukasmainen ja vähän juntti.”, ”Yksinäisten torahampaiden tekeminen on hyppeltemistä, eikä määrätietoista kaupunkisuunnittelua”, ja ”Pitääkö Helsingin hieno vanha rakennuskanta alistaa kaupunkikuvassa norjalaisen sijoittajan rahalle?”

**LUOJAN KIITOS**, tässä tapauksessa norjalaissijoittajalla riitti kärsivällisyys ja hotellihanke lopulta toteutui, joskin puolimittaisena alkuperäiseen suunnitelmaan nähden, sekä ajallisesti noin 2 vuoden viiveellä.

Tätä ennen valtuusto oli hylännyt jo kaksi Buckhardtin hanketta. Ison kysymyksen herättääkin se, että minkä viestin tällainen jahkailu ja venkoilu ulkomaisille sijoittajille antaa? Kuinka monta investointia Suomi on menettänyt venkoilevien (kunnallis)poliitikkojen vuoksi?

Tässä tapauksessa päätäjät eivät olleet mahdollistajia, vaan pullonkaloja edistyksen tiellä. Kukaan mistäkin pikkumaisesta syystä.

**TÄMÄN** hotellihankkeen laahavan hidastuotumisen, viivästynyt ja budjetit ylittänyt Länsimetro-hanke sekä lukuisat muut budjettinsa (moninkertaisesti) ylittäneet kunnalliset hankkeet, viivästyneet ja pikkutarkat kaavapäätökset ja kiusallaan aloitetut valituskirokset herättävät paljon kysymyksiä kunnallisesta päätöksenteosta.

Onko kuntapäätäjistä enemmän haittaa kuin hyötyä? Ja ennen kaikkea: mikä on kuntapäätäjän tulostuotto hyvinvointitappioiden syntyessä?

**NÄHDÄKSENI** on keskeisen kokoomuslaista todeta ääneen se tosiasia, etteivät poliitikot luo hyvinvointia. Päinvastoin - parhaimmillaankin poliitikot luovat edellytykset yritteliäille yksilöille toimia.

Yhdysvaltain lähihistorian paras presidentti, republikaanien Ronald Reagan totesi aikanaan viisaasti: ”Government is not the solution to our problem; government is the problem.” Johtopäätös on ilmeinen: Reaganin lausahdus osoittautuu kerta toisensa jälkeen todenmukaiseksi.

**OLENNAINEN** kysymys onkin, että mitä voimme oppia tästä kaikesta? Nähdäkseni politiikkaan tulee palauttaa ajatus tulostuotullisuudesta. Samalla kuntien ja julkisen sektorin tehtäviä tulee määrittellä uudelleen keskittymällä olennaiseen – tehdään mahdollisimman vähän, mutta mahdollisimman hyvin!

**JOS NOUDATAMME** Reaganin viisautta, meidän tulee leikata julkisen sektorin kokoa ja antaa tilaa markkinataloudelle toimia.

Tämä tarkoittaa kuntien veloitteiden leikkamista, verojen laskemista ja siirtymistä lähemmäksi vapaakuntamallia. Kaavapäätöksistä turhaan valittamiseen tulee asettaa rahallinen panttijärjestelmä, jottei ammattivalittaminen kannata. Tarvittaessa tulee ottaa käyttöön osittainen korvausvelvollisuus valittajalle.

**VALTION** ja kuntien virkamiehille sekä päätäjille tulee lisäksi asettaa mittarit tulostuotullisuudesta sen suhteen, että kaavoitus on jouhevaa ja vastaa markkinoiden kysyntää – tällä hetkellä asuinrakenn-

nuksista on krooninen tarjontapula varsinkin pääkaupunkiseudulla. Kaavoitusmääräyksiä tulee keventää kauttaaltaan myös lainsäädäntötasolla.

**UUSIA** asuntoja rakennetaan liian vähän ja liian hitaasti. Siksi ensiapuna toimistotilojen muuttamista asuintiloiksi tulee jouhevoittaa – tällä hetkellä esimerkiksi viidesosa toimistotilasta

Espoossa on tyhjillään samalla kun asunnoista on pula. Fortumin entisen pääkonttorin muuttaminen asuinkeinteistöksi on oiva esimerkki innovatiivisesta kaavamutostratkaisusta.

**PÄÄTÖKSENTEON** tulostuotullisuus tulee tuoda politiikanteossa keskiöön. Mikäli emme saa mm. kaavoitettua ja rakennettua tarpeeksi jouhevasti uutta asuntokantaa, on mahdollista että toimimattomasta hallinnosta syntyy pullonkaloja etenkin pääkaupunkiseudun metropolin - ja samalla koko Suomen kilpailukyvyyn - kehitykselle. Poliitikot epäonnistuvat, mutta kuka kantaa vastuun?

Mikko Laakso

Kirjoittaja on kauppatieteiden kandidaatti ja kansanedustajan avustaja

# 10. Alas virkamiesvalta — pormestarimalli palauttaa vallan poliitikoille

**Tampere on maamme kunnista ensimmäinen, joka otti uudistuneen kuntalain mahdollistaman pormestarimallin käyttöön. Kaupunkiamme on johtanut pormestari vuoden 2007 alusta alkaen, ja paikka on ollut koko ajan kokoomuksella. Keskeisin ero pormestarin ja kunnanjohtajan välillä on, että pormestari on luottamushenkilö, kunnanjohtaja puolestaan virkamies.**

**ON TÄRKEÄÄ**, että kunnallispolitiikkaa johtaa vaalituloksen pohjalta valittu avoimen poliittinen henkilö.

Prosessi toimii vastaavanlaisesti kuin eduskunta-vaalien jälkeen hallitusta muodostettaessa: vaaleissa suurimmaksi nousseen puolueen ehdokas aloittaa neuvottelut, joiden päämääränä on muodostaa enemmistökoalitio hallitsemaan kaupunkia vaalikauden ajaksi.

Kansalaiset päättävät, mille puolueelle antavat mandaatin koalition muodostamiseen, joten demokratia toteutuu paremmin kuin kunnanjohtajamallissa.

**PORMESTARIMALLI** myötävaikuttaa hallitus-oppositio-asetelman syntyemiseen: esimerkiksi Tamperetta johtaa tällä hetkellä neljän valtuustoryhmän muodostama koalitio, ja kunkin näiden neljän valtuustoryhmän puheenjohtaja toimii apulaispormestarina. Kaupunginhallituksessa on kuitenkin myös oppositioryhmien edustajia.

**ENEMMISTÖKOALITIO**n muodostamisen yhteydessä laadittava pormestariohjelma antaa selkeät suuntaviivat kunnan kehittämiseen.

Tämä helpottaa tärkeiden päätösten aikaansaamista, kun jokaisesta kysymyksestä ei tarvitse väänätä ja pelata erikseen. Pormestarikoalitiioon kuuluvat puolueet kantavat myös poliittisen vastuun vaalikauden aikaansaannoksista: jos kuntalaiset ovat tyytymättömiä, he voivat seuraavissa vaaleissa äänestää eri puolueet valtaan.

**PORMESTARI** toimii samanaikaisesti sekä kunnanhallituksen puheenjohtajana että kunnanjohtajana, joten hänellä on keskeinen rooli kunnanhallituksen toiminnassa.

Pormestarimalli mahdollistaa poliittisen ohjauksen tuomisen entistä paremmin mukaan asioiden valmisteluun ja tekee myös poliittisesta vallankäytöstä avoimempaa; käytännössä kunnanjohtajat on useimmiten valittu ainakin osittain poliittisin perustein ja puolueiden välisen suhmuroinnin kautta, kun taas pormestarikoalitiota ryhdytään rakentamaan kansanvaalin tuloksen pohjalta.

**PORMESTARI** voidaan erottaa valtuuston päätöksellä välittömästi, joten hänen tulee nauttia valtuuston enemmistön luottamusta.

Kuntalaki ei mahdollista pormestarin valitsemista suoralla kansanvaalilla, sillä lain mukaan pormestarin valitsee valtuusto.

Neuvoa-antavaa kansanäänestystä sen sijaan ei ole kielletty, ja saattaa olla, että suorakin kansanvaali

mahdollistetaan tulevaisuudessa.

Tämä lisäisi kuntalaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia, mutta saattaisi myös luoda hankalia tilanteita, sillä pormestarin olisi vaikea toimia ilman valtuuston enemmistön luottamusta.

**PORMESTARIMALLIA** on toisinaan kritisoitu siitä, että se turhaan jakaa luottamushenkilöt ja valtuustoryhmät hallitukseen ja oppositioon.

Tämä pitää jossain määrin paikkansa, mutta mikään ei kuitenkaan estä oppositioryhmien ottamista mukaan päätöksentekoon.

Pormestariohjelman ei myöskään tarvitse kattaa aivan jokaista vaalikauden aikana käsittelyyn tulevaa asiaa, vaan osa voidaan jättää koalition ulkopuolelle erilliskysymyksiksi, kuten Tampereella toimittiin kolmisen vuotta sitten tehtäessä päätöstä hiljattain valmistuneen Suomen pisimmän maantietunnelin rakentamisesta.

**PIDÄN SELVÄNÄ**, että pormestarimalli edistää demokratiaa. Monipuoluejärjestelmämme aiheuttaa malliin kuitenkin saman haasteen kuin koko Suomen hallituksen muodostamiseenkin: kansalainen ei voi vaalipäivänä tietää, millaiselle koalitiolle hänen äänensä lopulta menee.

Poliittisesti toisistaan hyvinkin kaukana olevat puolueet saattavat vaaleja seuraavien neuvotteluiden seurauksena päätyä samaan koalitioon, jolloin tuloksena on lehmänkauppoja ja kompromisseja, jotka eivät välttämättä edusta kovin hyvin kyseisten puolueiden vaalilupauksia.

Siirtymällä kunnissa Ruotsin kaltaiseen blokki-malliin taattaisiin äänestäjälle nykyistä suurempi kuluttajansuoja.

**ON TÄRKEÄÄ**, että kunnan merkittävin vallankäyttäjä on (vaikkakin epäsuorasti) vaalien kautta valittu luottamushenkilö. Huonoksi osoittautuneesta pormestarista on helpompi hankkiutua eroon kuin kunnanjohtajasta, ja pormestarin toimikausi kestää lähtökohtaisestikin vain yhden vaalikauden ajan.

Korkein valta ja ylin johtoasema kuntakonsernissa kuuluu kansan valitsemille poliitikoille, ei virkamiehille. Pormestarimallin käyttöönotto yhä useammassa kunnassa edistäisi edustuksellisen demokratian toteutumista ja tekisi poliittisen vallan käytöstä avoimempaa.

Tervetuloa seuraamaan Tampereen esimerkkiä, kaikki Suomen kunnat!

## Petri Rajala

Kirjoittaja on tamperelainen kokoomusnuori sekä kokoomuksen ja RKP:n valtuustoryhmän nuorin jäsen, joka toimii kotikaupungissaan varavaltuutettuna ja osaamis- ja elinkeinolautakunnan jäsenenä

“Suomen on vihdoin herättävä siihen,  
että kaupungeissa on tulevaisuutemme.”

- Henrik Vuornos

# 11. Vaviskaa nimbyt ja byrokraatit – on aika vapaan rakentamisen

**Pidät urbaanista elämästä ja haluat asua keskellä kaupungin sykkettä. Sinulle koti on makuuhuone ja lähikahvila olohuone. Haluat elää pelipaikoilla, mutta kohtuuhintaisesti, ja siksi olet valmis tinkimään asuntosi neliöistä. Ajatus 18 neliön edullisesta vuokra-asunnosta keskustassa kuulostaa täydelliseltä. Olet kuitenkin byrokraattien ja valtuustosetien mielestä väärässä – rakentamismääräystemme mukaan asuinhuoneiston huoneistoalan tulee olla vähintään 20 neliömetriä.**

**KAAVOITUKSEN** ja rakentamisen sääntelyllä on paikkansa. Ulkoisvaikutuksien vuoksi jollakin taholla pitää olla vastuu kaupunkisuunnittelusta.

Jos jokainen saisi rakentaa omistamalleen tontille mitä vain ja miten vain, voisi lopputulos olla kaoottinen ja naapurisopu koetuksella. Kukaan tuskin haluaisi rakentamansa talon naapuriin kaatoa paikkaa?

Rakentamisen yleisillä normeilla myös varmistetaan asumisen yleinen laatu ja turvallisuus: voit ostaa tai vuokrata asunnon luottaen, ettei katto romahdaisi niskaan tai ettei paloturvallisuudesta ole tingitty.

**SÄÄNTELYN PITÄISI** kuitenkin rajoittaa turvallisuuteen ja ulkoisvaikutuksien huomiointiin.

Esimerkiksi rakennusten ulkoiset ominaisuudet, asuntojen koot ja autopaikkojen tarve pitäisi jättää vahvemmin markkinoiden arvioitaviksi. Mikä tekee 18 neliön asunnosta asuinkelvottoman verrattuna 20 neliön asuntoon? Meillä pitäisi olla rohkeutta luottaa enemmän markkinoihin eli rakennuttajiin ja kulut-

tajiin – kysyntä ohjaisi tuottajia tuottamaan sellaista mitä ostajat tarvitsisivat ilman asuntojen minimikokosääntelyäkin.

Viime aikoina kaupungit ovatkin hakeneet poikkeuslupia mikroasunnoille, joissa on tingitty myös esteettömyysvaatimuksista.

**VALTION TAHOLTA** ja rakennuslaista tulevien normien lisäksi kunnat ovat myös itse kunnostautuneet ja onnistuneet nostamaan rakentamisen kustannuksia ylimääräisellä sääntelyllä.

Kaavoitus on kuntien monopoli ja kunnilla onkin merkittävästi valtaa säädellä esimerkiksi parkkipaikkakorjauksia. Helsingin kaupunki vaatii asuinkerrostalon yhteyteen rakennettavaksi, alueesta riippuen, autopaikan jokaista 100–150 kerrosneliömetriä kohden.

Paikkojen rakentaminen tiiviillä kaupunkialueella kallioluoliin on kallista, minkä vuoksi paikkojen hinnat nousevat pilviin eikä kauppa käy, vaikka osa autopaikan rakentamisen todellisista kustannuksista olisikin jyvitetty autottomien naapurien asuntojen hintoihin.

Jälleen voitaisiin antaa markkinoille eli kuluttajille ja rakentajille enemmän valtaa. Kukaan autonomistaja tuskin muuttaisi taloon, jossa ei ole autopaikkoja tai rakentaja rakentaisi taloa, jonka asuntoja ei saa myytyä ilman riittäviä paikoitustiloja.

Asunnon ostaminen on monelle elämän suurin sijoitus, joten hyvällä syyllä meidän pitäisi voida luottaa ihmisten omaan harkintaan ja päätöksentekoon.

**KUNNISSA** usein maristaan valtion säätelystä, mutta ei itse havaita, mitä kaikkea toisarvoista tai rakennuskustannuksia nostavaa vaaditaan omissa asemakaavoissa.

Vantaalla kaupunkisuunnitteluvirastossa on keksitty, että rappukäytävään on tultava luonnonvalo. Marraskuisena iltana tästä onkin merkittävä hyötyä asukkaille verrattuna tilanteeseen, jossa omassa asunnossa olisi enemmän neliöitä tai toimivampi pohjaratkaisu.

Jälleen ensi keväänä on mahdollista vaikuttaa siihen, ketkä jatkossa päättävät oman kuntasi kaupunkisuunnittelusta. Sote-palveluiden siirtyessä pois kuntien järjestämisvastuulta maankäyttöasioiden merkitys kunnissa korostuu.

**RAKENNUTTAJAT** ovat pitkään peräänkuuluttaneet rakentamisen norminpurkua. Pieniä askelia on otettukin eteenpäin ja hallitus on esimerkiksi antanut esityksiä, jotka keventävät kaavoituksen ja rakentamisen sääntelyä. Kaavoitus- ja rakennuslainsäädännön suurempaa kokonaisuudistusta kaavaillaan toteutettavaksi vielä tällä hallituskaudella.

Erityisen kiire olisi poistaa kiusantekovälineet ammattinimbylijöiden käsistä. Pitkät valitusprosessit tulevat yrityksille kalliiksi ja asettavat esteitä uusien, taloutemme kipeästi kaipaamien, investointien tielle.

Hiljattain on uutisoitu ammattinimbylijöistä, joille valitusten tehtäily ja yritysten kiristäminen ovat bisnestä. Kuntalaisten valitusoikeutta kaava-asioissa olisikin pikaisesti rajoitettava siten, että valitusoikeus olisi vain asianosaisilla tai tietyllä mää-

rällä kunnan asukkaita yhdessä.

Nykyisen kunnallisvalituskäytännön mukaan kaavoituksesta voivat valittaa kaikki kuntalaiset. Suomeen myös tarvittaisiin monessa muussa Euroopan massa käytössä olevat valituksien maksimikäsitteilyajat, jolloin yrityksillä olisi jo etukäteen tiedossa viivästyksen maksimikesto.

**RAKENTAMISEN** norminpurkutalkoita markkinoidaan, usein erityisesti rakentajien puolelta, oikotien edullisempiin asumisen kustannuksiin.

Normien kevennykset eivät kuitenkaan tarkoita automaattisesti edullisempaa asumista. Jos esimerkiksi väestönsuojien rakentamisvelvoitteesta luovuttaisiin, merkittävä osa säästyneistä rakennuskustannuksista päättyisi rakennuttajien kätteisiin, jos kysyntä asunnoista on kova ja uusien tonttien tarjonta joustamatonta.

Suosituilla sijainneilla rakennuskustannukset ovat vain yksi asuntojen hintoihin vaikuttava tekijä. Erityisen tärkeää olisikin painottaa normienpurussa säästöjä, jotka estävät lisätarjonnan syntymisen suosituille ja kalliille alueille eli vapauttaa esimerkiksi asuntojen kokoon, talojen korkeuteen ja autopaikkojen määrään liittyvää sääntelyä

**Sakari Rokkanen**

Kirjoittaja on kansanedustajan avustaja



## 12. Yritykset luovat palvelevan kunnan

Lähihistoriassa kunnista on tehty palveluiden tuottajia ja byrokratian linnakkeita jonka reagoitukyky muuttuvassa ympäristössä on todettu aivan liian hitaaksi. Nykyajan osaamisella, tiedonvälityksellä ja digitalisation tuomilla rajattomilla mahdollisuuksilla näkyy kunnan olemus aivan erilaisena tulevaisuudessa. Tuleva maakuntauudistus ja visiot tulevaisuuden kunnasta tukevat selkeää ajatusmaailman muutosta ja ne tulee jalkauttaa rohkeasti käytännön tasolle. Nyt on aika toimia järkevästi kokeillen, jotta saamme kiinni usean vuosikymmenen taantuman yhteiskuntarakenteemme kehityksessä. Joustavalla alustalla kokeilukulttuuria on helppompaa toteuttaa ja löytää näin toimivimmat ja pidetyimmät ratkaisut nopeasti.

**KUNTAA** tulisi ajatella platform-tyyppisenä alustana, jossa vallitsee avoin käyttöjärjestelmä yhteiskunnan asettamien rajapintojen kehityksessä.

Kunta olisi vain päältä katsova organisaatio, että

sovitut asiat ja lain kirjain täyttyy palveluiden tuotannossa. Kokoomuksen ajatus palveluolitteesta tukee täydellisesti tätä kehityssuuntaa. Kaikki mikä ei vaadi viranhaltijan päättäntäoikeutta voidaan toteuttaa yrityksillä, yhteisöillä tai yhteistyöllä.

Tällainen platform ajattelu tehostaa ja aktivoi lähidemokratian toteutumista mitä parhaimmin. Kunnanvaltuutetut, aktiiviset toimijat eri yhdistyksissä, kuntalaisaloitteet sekä yritykset pystyvät reagoimaan kuntalaisten toiveisiin entistä nopeammin.

Demokratian käytännön toteutuksen lisääntyminen aktivoi kuntalaisia ja kuntaa dynaamiseksi yhteisöksi, jolla on paljon positiivisia vaikutuksia elinympäristöömme.

**YRITYSTEN ELINEHTO** ja toimintamaailma perustuu innovaatioihin, hyvään palveluun ja kustannustehokkuuteen. Vapaalla platform ajattelulla annamme myös tuottajille vapaammat mahdollisuudet kehittää omaa ammattiosaamistaan tuoden niitä käytäntöön.

Avoimen käyttöjärjestelmän etuina lisääntyä myös kuntalaisten lähipalveluiden tarjonta kun yritykset tuottavat palveluita myös suoraan kuntalaisille ja eri tahoille. Pienet - ja keski-suuret yritykset työllistävät suurimman osan suomalaisista ollen samalla kasvavin työllistäjä Suomessa.

Kunnan toimintakulttuurin muutos lisää työmahdollisuuksia yrityksiin ja näin yritysten työvoiman tarve kasvaa lähiseudulle syntyvän potentiaalin vuoksi. Platform ajattelu mahdollistaa myös erikoisosaamisen helpompaa saatavuutta kuntapalveluiden käyttöön.

Kunnista syntyy automaattisesti samalla nykyistä vahvempia klustereita joiden avulla Suomen kansainvälinen kilpailukyky paranee yhtä aikaa lähipalveluiden parantuessa sekä rakenteellisen kustannustehokkuuden syntyessä.

**TULEVAISUUDEN** kunnan painopisteet ovat vahvasti varhaiskasvatuksessa ja sivistyksessä sekä yhdyskunta- ja kulttuuripoliittisissa kysymyksissä.

Samaa platform ajattelumallia tulisi hyödyntää kaikilla osa-alueella. Eritoten kaikki koulutus vähintään toisen asteen koulutuksesta eteenpäin pitäisi olla platform ajattelulla yritysten ja koulujen integroitua toimintaa, jolla saavutetaan valtava potentiaali koko Suomen kehitykselle tulevaisuuteen sekä uusia näkökulmia yrityksille kasvaviin haasteisiin.

Luodaan yritysten kanssa yhdessä sellaista mikä on joka päivä tulevaisuutta samalla kun opetetaan lainalaisuuksia tieteistä ja taiteista.

### Nea Lehmuusaari

Kirjoittaja on yrittäjä ja nokialainen kaupunginvaltuutettu

# 13. Kaupunkien kasvu vaatii resurssinsa – maakuntien kehitysapu lakkautettava

**Suomalaisten kuntien tulopohjassa olevia eroja tasataan vuosittain kuntien valtionosuuden tasauksella. Vuonna 2017 pieni osa suomalaisista kunnista maksaa yhteensä noin 600 miljoonaa euroa tätä tasausta. Maksajien ja saajien suhde on järkyttävä – 33 kuntaa maksaa yli puoli miljardia euroa 268 kunnalle. Tästä summasta noin neljä viidesosaa maksavat pääkaupunkiseudun neljä kuntaa.**

**TÄSSÄ VAIHEESSA** on hyvä kysyä, miten tämä kaikki on saanut alkunsa ja kuinka ihmeessä nettomaksajat hyväksyvät tämän?

Pohja nykyisille luotiin vuonna 1993, pääministeri Ahon (kesk.) hallituksen aikaan. Päivitykset järjestelmään on sen jälkeen tehty vuosina 1996 sekä 2009. Seuraavan kerran järjestelmä myllätään toden teolla maakuntaudistuksen yhteydessä lähivuosina.

Uhkana on, että järjestelmä sementoidaan iäisyteen. Mallin hyväksyttävyyys, noh, se taipuu monimutkaisten byrokratian kiemuroiden taakse.

**PÄÄKAUPUNKISEUDUN** kunnat kasvavat tällä hetkellä vuosittain noin 15 000 asukkaan vuosivauhdilla. Kasvaminen johtuu pääosin siitä, että ihmiset haluavat itse, täysin vapaaehtoisesti muuttaa kaupunkiin.

Tämä ei ole suomalainen erityispiirre tai seurausta tietyistä politiikasta, vaan globaali trendi. Oikeastaan Suomi on kaupungistumisessa muihin läntisen Euroopan maihin verrattuna jopa merkittävästi perässä.

**VOIMAKAS KASVU** vaatii riittävät resurssit. Kasvavalla metropolialueella merkittäviä infrastruktuurihankkeita joudutaan viivyttämään, verot ovat tasapainotasoa korkeammalla ja asuntopula huutava.

Perimmäisenä syynä tähän eivät ole niinkään pääkaupunkiseudun kuntien kykenemättömyys, vaan lähes puolen miljardin veropotin vuosittainen ryoöstö maakuntiin. Mikäli rahat olisi käytettävissä pääkaupunkiseudun kasvuun, olisi tällä voimakkaita myönteisiä vaikutuksia koko Suomeen.

**MIKSI** kaupungistumista pitäisi sitten vauhdittaa? Maantieteellinen ihmisten kasautuminen – kaupungistuminen – korostuu nykypäivänä hyvinvoinnin moottorina.

Digitalisaatio ja mahdollisuus etätöihin eivät, ehkä odotuksen vastaisesti, ole vähentäneet tarvetta yhä tiiviimmälle ihmisten kasautumiselle. Uudet ideat ja innovaatiot näyttävät leviävän parhaiten ihmisten välisen kohtaamisen kautta.

Tätä selittävät monet eri alojen klusterit, joissa tehdään merkittävä osa uusista innovaatioista.

**MIKÄLI JARRUTAMME** tietoisesti kaupunkien kasvua, ammusme itseämme haulikolla jalkaan. Kaupungeissa, jos jossain on mahdollisuus kestävään kaupungin kasvuun.

Kaikenlaisilla verosubventioilla tai lainsäädännöllä tuetut biotehtaat varmasti tuovat hyvinvointia, mutta ainoastaan niiden varaan ei kannata korkean osaamisen Suomen taloutta rakentaa. Suurin kasvu sekä työllisyydessä että taloudessa tulee mitä todennäköisimmin tapahtumaan palvelusektorilla.

Paras pohja rakentaa palvelusektorin innovaatioita on vauhdittaa kaupungistumista.

**ON AIKA** luopua ajatuksesta, että koko Suomi pidettäisiin asutettuna yhteisillä verovaroilla. Jokainen saa asua siellä, missä haluaa, kunhan tekee sen omalla rahallansa. Jos on valinnut asuinpaikakseen syrjälän satojen kilometrien päässä palveluista, ei voi olettaa samanlaista palvelutasoa kuin kaupungissa.

**MAAKUNTIEN** kehitysapujärjestelmä, jossa kutaan kaupunkien kasvuun verotettuja varoja, on purettava.

Suomen on vihdoin herättävä siihen, että kaupungeissa on tulevaisuutemme.

## Henrik Vuornos

Kirjoittaja on Kokoomusnuorten liittohallituksen jäsen, espoolainen kaupunginvaltuutettu sekä lattekahvia Uberissa juova kaupunkilainen.

## 14. Varhaiskasvatus on jokaisen oikeus

Suomi tunnetaan siitä, että se on aivan kärkimaiden joukossa useimmilla koulutukseen liittyvillä osa-alueilla. Yksi asia muodostaa kuitenkin hämmäntävän poikkeuksen: varhaiskasvatuksen osallistumisaste. Taso on selvästi EU:n keskiarvoa alhaisempi, ja Pohjoismaita vertailtaessa ero on vielä räikeämpi. Tilanne on yllättävä ottaen huomioon, että varhaiskasvatuksesta on tutkitusti todella paljon hyötyä sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta tarkasteltuna.

Pitäisikö tästä sitten olla huolissaan, ja jos pitäisi, niin miksi?

**LUKUISISSA** tutkimuksissa on todettu, että varhaiskasvatus ehkäisee syrjäytymistä ja lisää nuoren todennäköisyyttä suorittaa toisen asteen tutkinto.

Erityisen merkittävää varhaiskasvatus on haastavammista kotioloista tuleville lapsille. Tällä hetkellä nämä lapset, jotka hyötyisivät kaikista eniten, osallistuvat siihen kaikista vähiten. Se on iso ongelma.

**ESIMERKIKSI** OECD:n PISA-tutkimukset ovat osoittaneet, että oppilaat, jotka ovat saaneet vähintään vuoden verran varhaiskasvatusta tai esiopetusta, menestyvät paremmin eri kouluasteiden PISA-testeissä kuin lapset, jotka eivät ole osallistuneet varhaiskasvatukseen, vaikka vanhempien sosioekonomisen aseman vaikutus otetaan huomioon.

Näin ollen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen olisi mitä kokoomuslaisin teko, sillä se parantaisi huomattavasti mahdollisuuksien tasa-arvoa, joka kuuluu kokoomuksen keskeisimpiin arvoihin.

**NIIN** ikään varhaiskasvatus on todettu kaikkein varimmaksi ja kustannustehokkaimmaksi tavaksi varmistaa lapsen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys.

Sillä pystytään puuttumaan ajoissa erilaisiin ongelmiin, kuten oppimisvaikeuksiin ja sosiaalisiin taitoihin liittyviin haasteisiin. Myös lapsen kielellinen kehitys saa valtavasti virikkeitä varhaiskasvatuksesta.

Täysin perustellusti voi siis sanoa, että varhaiskasvatuksella on myös syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus.

**KYSE ON** kuitenkin monimutkaisesta kokonaisuudesta, ja osallistumisasteen mataluuteen vaikuttavat niin vanhempainvapaaajärjestelmä kuin kotihoidontukikin.

Siksi näitä järjestelmiä kehitettäessä tulisi varmistaa, että lapsilla on tasavertaiset mahdollisuudet päästä varhaiskasvatuksen piiriin ja että hoitovastuu vanhempien kesken jakautuu nykyistä tasaisemmin. Samalla myös naisten asema työmarkkinoilla paranee.

**VARHAISKASVATUKSEN** kiistattomiin etuihin lukeutuu myös se, että sillä on merkittävä vaikutus myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden koulumenestykseen.

PISA-tutkimuksissa on havaittu, että varhaiskasvatuksen piirissä olleet maahanmuuttajataustaiset opiskelijat menestyvät niissä selkeästi paremmin kuin ne, jotka eivät sen piirissä olleet. OECD:n mukaan erot suoritusasteissa vastaavat pahimmillaan kahta kouluvuotta.

**MITÄ TULEE** konkreettisiin toimenpiteisiin, niin tilanteen korjaaminen edellyttää tietenkin sitä, että varhaiskasvatuksen maksut pysyvät vähintään kohtuullisella tasolla.

Kokoomuksen pitkäaikaisena tavoitteena on maksuton osa-aikainen varhaiskasvatus, johon osallistuu koko ikäluokka. Tämä on todistetusti tehokain tapa varmistaa se, ettei kukaan putoa kärryiltä ennen kuin on niiden kyytiin päässytäkään.

Iida Aarnio

Kirjoittaja on Kokoomusnuorten varapuheenjohtaja

## 15. Autosi on pian älykkäämpi kuin sinä

**Suomalaisen päätöksenteon suurimpia ongelmia on se, että useimmissa päätöksissä tähtäin on asetettu vain yhden tai kahden vaalikauden päähän. Niin eduskunnassa kuin kaupunginvaltuustoissakin pohditaan lähinnä sitä, miltä minäkään asian tulisi näyttää kulloisenkin vaalikauden päättyessä. Maailma muuttuu nopeammin kuin koskaan aikaisemmin, mutta poliittiset päätökset laahaavat usein vuosia kehityksestä jäljessä.**

**LYHYIDEN** välitavoitteiden asettamisessa ei tietenkään ole mitään vikaa, päinvastoin. Se, että suuret viisiot puuttuvat käytännössä kokonaan, on kuitenkin ongelma.

Pitkäaikaisten tavoitteiden puuttuminen näkyy esimerkiksi liikenneuudistuksissa, joissa keskustelu kärjistyy usein väittelyksi jonkun veron hyödyllisyydestä tai haitallisuudesta.

**SAMALLA** kun Suomessa ruvetaan hiljalleen heräilemään robottiautojen tulemiseen, niin Google ja Uber kilpailevat jo siitä, kumpi lanseeraa ensimmäisenä lentävän auton.

Kyllä, lentävät autot ovat pitkään kuulostaneet lähinnä utopialta, mutta tuskinpa enää kovin kauaa. Kehitys laukkaa siis valtavaa vauhtia eteenpäin, mutta Suomessa ei ole vielä mietitty edes sitä, mitä yksinkertaisten robottiautojen yleistymisen tarkoittaa esimerkiksi lainsäädännön tai kaupunkien infrastruktuurin kannalta.

**SOPII TOIVOA**, että vuoden 2017 kuntavaaleissa keskustelu liikenteen tulevaisuudesta ei keskity siihen, kannattaako ihminen yksityisautoilua vai joukkoliikennettä. Tulevina vuosikymmeninä näiden käsitteiden rajat hämärtyvät ja todennäköisesti poistuvat kokonaan.

Henkilöautoilu tuskin tulee katoamaan mihinkään vielä aikoihin, mutta oman auton omistaminen tulee kyllä muuttumaan harvinaisemmaksi. Siksi tarpeettomasta mustavalkoisuudesta olisi jo korkea aika luopua ja ruveta miettimään, minkälaisiin toimenpiteisiin nyt tulee ryhtyä, jotta muutoksissa pysytään mukana.

**KUN SELAILEE** esimerkiksi Helsingin liikennesuunnitelmien listaa, voi todeta nykyisen kunnian-

himon tason uudistusten kanssa. ”Pysäkkijärjestelyt Professorintie 1 edustalla”, ”Paanajärvenpolun leventäminen ja tontille ajon salliminen” ja ”Hidastejärjestelyjen tarkistaminen Suolakiventie 7-13 edustalla” ovat esimerkkejä käynnissä olevista tai tulevista projekteista.

**JÄLLEEN KERRAN:** ei näissä projekteissa tietenkään mitään vikaa ole. Ne ovat arjen sujuvuuden kannalta tärkeitä hankkeita.

Sen sjaan vikaa on siinä, ettei mistään tahdo löytyä ison tason suunnitelmia siitä, miten liikenteen vallankumoukseen tullaan sopeutumaan. Miten hyödynnämme älyautojen tuleminen markkinoille?

Mitä teemme siinä vaiheessa, kun liikenne siirtyy yhä enemmän maan alle ja ylle? Suomen kaupungeilla alkaa olla kiire tällaisten strategioiden luomiseksi.

**SUURIN** muutos liikenteessä tulee olemaan se, että tulevaisuudessa liikkumisen tavat mukautuvat yhä paremmin ihmisten henkilökohtaisiin tarpeisiin.

Jatkossa voit tilata puhelimella – tai ties millä muilla laitteilla – tarpeisiisi sopivan ajoneuvon suoraan kotiovellesi, nopeasti ja ekologisesti. Ensimmäi-

sen vaiheen robottiautot ja Uberin kaltaiset palvelut ovat vasta esimakua siitä, mitä seuraavat vuosikymmenet tuovat tullessaan.

**USKALLAN LUVATA**, että jo muutamassa vuosikymmenessä saamme naureskella puheille siitä, että tulevaisuuden liikenne perustuu joko yksityisautoiluun tai joukkoliikenteeseen.

Vuonna 2050 matkasi voivat taittua henkilöauton rauhassa, vaikka et omistaisi kyseistä autoa tai ajokorttia. Kerrot vain ajoneuvolle määränpään, asetat jalat kojelaudalle ja laitat vaikka Ihmemies MacGyverin pyörimään.

### Lauri Skön

Kirjoittaja on Kokoomusnuorten poliittinen suunnittelija ja startup-yrittäjä

